

ПРАВНИ СТАВ

У погледу застарелости потраживања јавног предузећа ради накнаде за одводњавање примењују се правила посебног закона, а не Закон о облигационим односима (члан 372).

Образложење

Основни суд у Руми покренуо је поступак ради решавања спорног правног питања и заузимања става (члан 380. ЗПП) у погледу примене закона у вези застарелости потраживања (ЗОО или Закон о пореском поступку) у поступцима покренутим ради принудне наплате за одводњавање (Закон о водама ("Службени гласник РС" 46/91-101/05...)).

У разлозима се истиче да је пред Основним судом покренуто више извршних поступака по предлогу повериоца ЈВП "Воде Војводине" ради принудне наплате новчаних потраживања према физичким лицима; да је извршни суд дозволио предложено извршење, али да су Ип-већа ставила ван снаге одлуке извршног суда усвајајући приговоре застарелости потраживања; да према сазнањима постоји различита пракса основних судова на територији АП Војводине.

У захтеву се истиче став повериоца да се у погледу застарелости примењује посебан закон, па се цитира члан 107. Закона о водама из 2005. године који гласи: "у погледу рокова плаћања аконтације накнада, застарелости, камата, обнове поступка и поступка принудне наплате накнада и других питања која нису уређена овим законом када су у питању предузећа који имају статус корпорација примењују се прописи о порезу на добит корпорација, а за остале обвезнике плаћање накнада прописи о плаћању пореза на доходак грађана", као и члан 114. Закона о пореском поступку и пореској администрацији који гласи: "право пореске управе на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања застарева за пет година од дана када је застара почела да тече".

Грађанско одељење овог суда на седници од 03.03.2015. године заузело је следећи правни став: решење Јавног водопривредног предузећа о утврђивању висине накнаде за коришћење водног земљишта представља извршну исправу у смислу члана 13. став 1. тачка 2. и члана 14. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу; за извршење новчане обавезе по овом решењу стварно је надлежан основни суд. Исто као и Уставни суд (II У-185/2006, II У 190/2006...).

Уставни суд се у више одлука изјаснио да се одредбе "о принудној наплати пореза... не могу примењивати на принудну наплату накнаде за одводњавање као приход јавног предузећа". Он се изричито није изјаснио о застарелости као посебном питању материјално-правног карактера.

О застарелости се ни Грађанско одељење раније није изјаснило (да ли се на застарелост примењују општа правила – члан 372. ЗОО или закон који регулише порески поступак), па је захтев основног суда ради заузимања правног става основан.

Из цитираног правила (члан 107. ранијег Закона о водама), као и сличног правила садржаног у Закону о водама из 2010. године (по коме "у погледу камате, застарелости, принудне наплате из члана 153 – одводњавање, примењују се одредбе закона којим се уређују порески поступак и пореска администрација), произилази да се на правило о року застарелости потраживања примењује специјални закон (дужи рок – пет година). Такав закључак произилази не само из јасног текста закона који посебно раздваја аконтацију, застарелост, камату, обнову поступка и поступак принудне наплате (закон посебно раздваја материјалноправна питања од процесних), него и из природе правног односа.

Наиме, у конкретном случају ради се и о административном, а не о уговорном односу, па је и то разлог да се у погледу рока застарелости из члана 372. ЗОО (трогодишњи рок) примени специјални пропис по правилу *lex specialis derogat legi generali*.

(Правни став заузет на седници Грађанског одељења од 10.11.2015. године)